

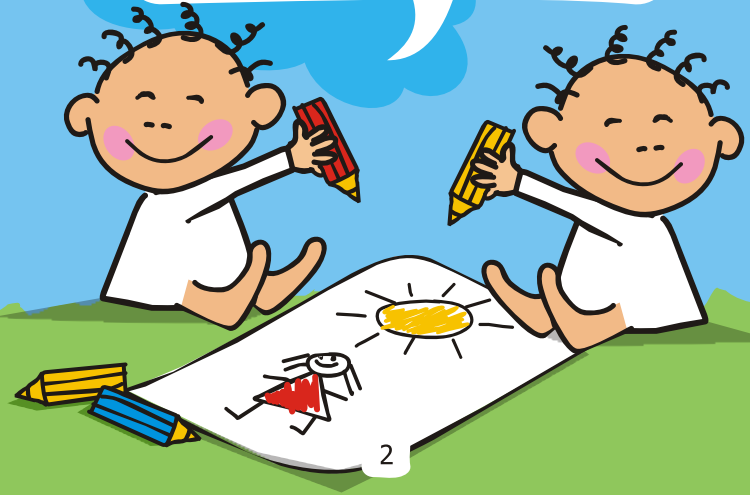
İnsanlığın çoğu sağ elini kullanır ve sadece %5-12'si solaktır.

Elbette solak insanlar azınlıktadır ve büyüdükçe sayıları daha da azalmaktadır.

Solaklığa yönelik olumsuz tutumların uzun ve köklü bir geçmişi vardır. Bugüne kadar farklı kültürlerde solaklıkla ilgili çeşitli efsaneler vardır.

Solaklığa neyin sebep olduğu ve sağ ve sol elini kullanan insanların nasıl farklılaştığı sorularına hâlâ açık ve net bir cevap bulunamamıştır. Bununla birlikte solaklığın gelişimsel bozuklukların veya sapmaların, zihinsel ve fiziksel yeteneklerin azalmasının bir nedeni olarak kabul edilemeyeceğine şüphe yoktur. Elin baskın olması, çocuğun arzusuna ya da inatçılığına değil, sadece "lider eli" değil, aynı zamanda daha yüksek zihinsel işlevlerin organizasyonunun bazı özelliklerini de belirleyen beyin aktivitesinin özel organizasyonuna bağlıdır. Solak bir çocuğa büyük maliyetlerle sağ eliyle çalışmayı öğretmek mümkündür ancak biyolojik özünü değiştirmek imkânsızdır.

Sol veya sağ elini kullanan insanlar arasındaki özellikler ve farklılıklar üzerine yapılan çok sayıda çalışma, ne yazık ki solak ve sağ elini kullanan insanlar arasındaki yüksek zihinsel işlevlerin organizasyonundaki farklılıklar hakkında net ve kesin bir fikir vermemektedir. Kimin daha yetenekli olduğu, kimin daha yüksek zekâyâ sahip olduğu, kimin yaratıcı düşünceye yatkın olduğu, kimin daha somut kimin daha soyut olduğu, kimin daha duygusal ve müzikal olduğu konusunda kesin bir veri yoktur. Deneyimlerin de gösterdiği gibi solak insanlar da sağ elini kullanan insanlar gibi çok farklı olabilirler. Sol elini veya sağ elini kullanan zeki insanlar olduğu gibi beceriksiz insanlar da vardır. Hem solak hem de sağ elini kullanan, kimseye benzemeyen ve herkesten farklı birçok başka insan vardır. Bu da solaklığın normun bireysel bir varyantı olduğunu doğrulamaktadır.

SOLAK OLUP OLMADIĞINI NASIL ANLARSINIZ?

Lider eli mümkün olduğunca erken belirlemek çok önemlidir. Sonuçta bir çocuk oyuncaklarla oynamayı, kaşık tutmayı, kalemı doğru tutmayı erken yaşta öğrenir. Bu zor eylemleri lider eliyle gerçekleştirmesi çok önemlidir. Ayrıca çocuklar, Mümkün etkinlikleri yetişkinlerin onlara öğrettiği şekilde gerçekleştirmeye ve onları taklit etmeye çalışırlar. Belirleme için çeşitli testler uygulanabilir:

I. Test: “Napolyon duruşu” - kollarını çapraz yapmak. Sağ elini kullanan kişilerde sağ el sol ön kolun üstünde, sol el sağ ön kolun altında; sol elini kullanan kişilerde sol el sol ön kolun üstünde, sağ el sol ön kolun altında yer alır.

II. Test: Alkış. Alkışlarken sağ elini kullananlar daha aktif bir sağ ele, sol elini kullananlar ise daha aktif bir sol ele sahiptir. Bu test yetişkinler için daha iyi kabul edilir, çocukların her iki eliyle de alkışlama olasılığı daha yüksektir.

Küçük çocuklarda değerlendirme yapmak için çocuğun aktivitesini gözlemleyebilir, hangi elin daha aktif olduğunu ve aktivitede daha sık kullanıldığını, hangi elin hareketleri daha becerikli ve doğru bir şekilde yaptığını cevaplayabilirsiniz.

Fransız araştırmacı İ. Ozyans, Aktif eli belirlemek için bir dizi yöntem önermiştir.

Tam liste 20 görevden oluşmaktadır:

- Şişenin kapağını kapatmak;
- Bir kibrit yakmak;
- Kâğıdı makasla kesmek;
- Çubuğu boncukların küçük deliklerine sokmak;
- Ayakkabıları fırçalamak;
- İpliği makaraya sarmak;
- Suyu bir kaptan diğerine dökmek;
- İğne ile küçük bir yere vurmak;
- Anahtarla somunu sökmek;
- Küçük nesneleri dar bir silindirin içine dizmek;
- Kartları yerleştirmek;
- Bir iğne ile delikler açmak (5-6 delik);
- Çizilen çarpıları bir silgiyle silmek;
- İpliği iğnenin içinden geçirmek;
- Kendini kirlerinden temizlemek;
- Pipetten şişenin dar ağzına damlatmak;
- Bir kaşık kullanarak bardaktan boncuk çıkarmak;
- Zili çalmak;
- Fermuarı kapatıp açmak;
- Bir bardak alıp birkaç yudum su içmek.

Çocuklar için el becerisi ve hareketlerin hassas koordinasyonunu gerektiren günlük aktiviteler kullanılarak bu görev seti daraltılmalıdır. Daha da önemlisi, hepsi alışkın ve yeterli eğitilmiş değildir, bu da bir elin kullanımının diğerine göre üstünlüğü konusunda daha güvenilir bir fikir verir.

SOLAKLIĞIN ÜSTÜNE GİDİLMELİ Mİ GİDİLMEMELİ Mİ?

Solak bir çocuğun ebeveynlerinin şunu bilmesi önemlidir:

- Solaklık bir patoloji değil, normanın olasılıklarından biridir.
- Solak bir çocuk çok hassas olabilir, bu yüzden ona dikkatli ve özenli bir şekilde davranılması gerekir.
- Solak bir çocuk, öğrenme sürecinde dikkate alınması gereken gelişim özelliklerine sahiptir.

"Üstüne gitmek ya da gitmemek?" ikilemi çoğunlukla okul öncesi yıllarda ortaya çıkar. Ne de olsa gerçek hayatta, sağ elini kullananların dünyasında solakların pek çok sorunu var. Ev aletleri, cihazlar, makineler, kontrol panelleri vb. çoğunlukla sağ elini kullanan kişiler için tasarlanmıştır. Birçok ebeveyn, yeniden alıştıranın nedenini çocuklarının sağ elini kullanan bir dünyada "daha sonra huzurlu bir şekilde yaşamalarına" yardımcı olma arzusu olarak açıklamaktadır.

Bugüne kadar yapılan araştırmalar, solak çocukların okul öncesi çağda ve özellikle okul döneminde solaklıklarının üstüne gitmeye zorlanmasının sadece okul zorluklarına değil, aynı zamanda çocuğun ruh sağlığının ihlaline de neden olabileceğini göstermektedir.

Solaklığın üstüne gitmenin sağ beynin işlevlerini baskıladığı, bunun da sadece konuşma işlevlerinin değil, aynı zamanda görsel-motor koordinasyonun, uzamsal yeteneklerin ve dikkatin zayıfladığı bilim insanlarının kanıtlanmıştır. Bu konuda gerçekleştirilen aşırı egzersiz sağ ve sol beyin arasındaki etkileşim dengesini bozarak zihinsel aktivitede istikrarsızlığa yol açar.

Ebeveynlerin, solak bir çocuğun çoğu insanların sağ eli kullanan bir dünyada yeniden eğitime ve rahatça yaşamaya çalışmasının neleri feda edeceklerini anlamaları gerekir. Umarız, sizi buna değmeyeceğine ikna etmeyi başarmışızdır.

